

Pædagogisk tilsyn på Vestegnens Sprog- og kompetencecenter

Tilsynsrapport 2016

**Pædagogisk tilsyn på Vestegnens Sprog-
og kompetencecenter**

© Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form
på: www.eva.dk

Indhold

1	Indledning	4
1.1	Formålet med det pædagogiske tilsyn	4
1.2	Organiseringen af det pædagogiske tilsyn	4
1.3	Resultater og fremadrettede opmærksomhedspunkter	6
2	Sprogcentrets profil	8
2.1	Kursistprofil	8
2.2	Værdigrundlag og mål	9
2.3	Beliggenhed, fysiske rammer og faciliteter	10
2.4	Fleksible undervisningstilbud	10
2.5	Omfang af tilbud	11
2.6	Særlige opgaver og samarbejder, aftalt med den driftsansvarlige kommune	12
3	Eksterne samarbejdspartnere	13
3.1	Samarbejde med virksomheder	13
3.2	Samarbejde med uddannelsesinstitutioner	14
3.3	Samarbejde med øvrige interessenter	15
4	Undervisningens indhold og tilrettelæggelse	16
4.1	Undervisningstilbud tilpasset den enkelte kursists forudsætninger og behov	16
4.1.1	Praksis for niveauplacering	16
4.1.2	Særligt tilrettelagte undervisningstilbud	16
4.1.3	Fokus på bredden i undervisningstilbuddet	17
4.2	Tilrettelæggelse af arbejdsmarkedsrettet dansk	17
4.2.1	Udvikling af arbejdsmarkedsrettet og uddannelsesrettet dansk	18
4.3	Synlig læring og målstyret undervisning	20
4.3.1	Arbejdet med den enkelte kursists mål	21
4.4	Det gode voksenpædagogiske læringsmiljø	22
4.5	Løbende evaluering og udvikling af undervisningen	22
5	Udvikling af underviserkompetencer	24
5.1	Kompetenceudvikling og efteruddannelse	24
5.2	Undervisernes uddannelse	24
6	Referencer	26
Appendiks		
Appendiks A:	Vurdering af sprogcentrets praksis fra Brøndby kommune	27
Appendiks B:	Observationer af undervisningen, november 2016	31
Appendiks C:	Status på pædagogisk tilsyn, forår 2015	34

1 Indledning

Vestegnens Sprog- og Kompetencecenter (herefter VSK) skal inden 1. december 2016 have gennemført et pædagogisk tilsyn, jf. § 18 i bekendtgørelse nr. 981 af 28. juni.

VSK og Brøndby kommune har i fællesskab bedt Danmarks Evalueringsinstitut (herefter EVA) om at udføre tilsynsbesøget og udarbejde en kortfattet tilsynsrapport på baggrund af det pædagogiske tilsyn med fokus på de formelle krav til tilsynet og fremtidig læring. Denne rapport sammenfatter indtryk fra selvevaluering, tilsynsbesøg og vurdering af praksis fra tilsynsførende kommune (se appendiks A).

1.1 Formålet med det pædagogiske tilsyn

Det er den driftsansvarlige kommune, der bærer tilsynsforpligtigheden med udbydere af arbejdsmarkedsrettet danskundervisning og de ordinære danskuddannelser, jf. bekendtgørelse nr. 981 (Undervisningsministeriet 2016). Tilsynsforpligtelsen omfatter et administrativt, økonomisk og pædagogisk tilsyn og udmunder hvert 2. år i en kortfattet rapport til Styrelsen for International Rekruttering og Integration.

Formålet med det samlede tilsyn er at sikre at de ordinære danskuddannelser og den arbejdsmarkedsrettede danskundervisning gennemføres efter reglerne i danskuddannelsesloven. Denne rapport omhandler alene på de elementer, der er indbefattet i det pædagogiske tilsyn, som det er beskrevet i vejledningen til danskuddannelserne (Undervisningsministeriet 2014).

1.2 Organiseringen af det pædagogiske tilsyn

Det pædagogiske tilsyn på VSK har taget afsæt i en tilsynsmodel udviklet i et samarbejde mellem EVA og de kommunale sprogcentre. Tilsynsmodellen honorerer som nævnt de formelle krav til elementer (temaer), der fremgår af den gældende vejledning om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl.¹, og giver plads til, at sprogcentre kan arbejde i dybden med et tema, der har særlig relevans for udvikling af den pædagogiske praksis.

I denne tilsynsrapport er de formelle temaer i det pædagogiske tilsyn samlet under fire hovedtemaer:

- 1 Sprogcenterets profil
- 2 Eksterne samarbejdspartnere
- 3 Undervisningens indhold og tilrettelæggelse
- 4 Udvikling af underviserkompetencer.

EVA har udført det pædagogiske tilsyn på VSK i oktober-november 2016. Det pædagogiske tilsyn har bestået af følgende 3 elementer:

- En selvevaluering
- Et tilsynsbesøg med afholdelse af interviews
- En skabelon til vurdering af sprogcentrets praksis til den driftsansvarlige kommune

Der har været gennemført observation af undervisningen på VSK i november 2016 af Monica Kallan, personalekoordinator og underviser på Sprogcenter Nordsjælland. Den faglige pædagogiske observation af undervisning har VSK gennemført efter indgået aftale med de øvrige sprogcentre i Foreningen af De Kommunale sprogcentre om gensidig tilsyns-cirkel.

¹ Jf. afsnit 8 i Vejledning om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl., nr. 9128 af 20. marts 2014

Rapporten om observationerne på VSK er vedlagt tilsynsrapporten som appendiks B.

De 3 elementer, som er denne rapports datakilder, beskrives kort nedenfor.

Selvevaluering

VSK har i oktober 2016 gennemført en selvevaluering i forbindelse med det pædagogiske tilsyn. Selvevalueringen har haft to formål – dels at kvalificere grundlaget for EVA's tilsynsbesøg, dels at igangsætte en intern udviklingsproces. Selvevalueringen har bestået af to dele; en kort og faktuel beskrivelse af de rammer, værdier og praksisser, der former VSK, og som er inden for de temaer, der er relevante og lovpligtige for det pædagogiske tilsyn, og en temadrøftelse, som er en mere udfoldet beskrivelse og vurdering af den aktuelle pædagogiske praksis på VSK. VSK har i tilsynet valgt at arbejde med temaet 'Undervisningstilbud tilpasset den enkelte kursists forudsætninger og behov' med særligt fokus på sprogcentrets arbejde med at bringe anvendelsesrummet ind i læringsrummet. At bringe anvendelsesrummet ind i læringsrummet vil sige at inddrage kursisternes erfaringer, som de får via job og uddannelse ind i læringsrummet på sprogcenteret. Denne arbejdsmetode bidrager til at bygge bro og inkludere læring og erfaringer mellem job og at lære sproget.

Som supplement til beskrivelserne af praksis har VSK vedlagt relevant dokumentation i form af:

- Bilag 1: Fordeling af kursister på forsørgelsesgrundlag, alder, DU, nationalitet og afvikling
- Bilag 2: VSK Karaktergennemsnit 2014-2016 pr. oktober 2016
- Bilag 3: VSK Mål og vision – læringsmiljø
- Bilag 4: Pædagogiske indsatsområder 2016
- Bilag 5: Kommissorium for arbejdet med arbejdsmarkeds- og uddannelsesrettet dansk
- Bilag 6, 7 og 8: Modeller for forløb på DU2 og DU3.

Tilsynsbesøg med afholdelse af interview

EVA gennemførte d. 3. november 2016 ét tilsynsbesøg på VSK. Besøget tog afsæt i sprogcentrets selvevaluering og havde til hensigt at udfolde og nuancere centrale elementer i beskrivelserne og vurderingerne af den aktuelle pædagogiske praksis inden for tilsynets relevante og lovpligtige temaer, herunder sprogcentrets selvvalgte tema.

Under besøget gennemførte EVA følgende interview:

- Fokusgruppeinterview af én times varighed med ni kursister
- Fokusgruppeinterview af to timers varighed med ni lærere fra såvel Glostrup som Kastrupafdelingen
- Fokusgruppeinterview af halvanden times varighed med ledelsen.

VSK var ansvarlig for at planlægge besøget, udvælge relevante lærere og kursister samt give de relevante lærere og kursister mulighed for at deltage i fokusgruppeinterview.

Tilsynsbesøget blev gennemført to konsulenter fra EVA:

- Specialkonsulent Christina Laugesen (projektleder)
- Evalueringskonsulent Stine Ny Jensen

De to konsulenter har også været ansvarlige for udarbejdelse af tilsynsrapporten.

En skabelon til vurdering af sprogcentrets praksis til den driftsansvarlige kommune

I et informationsbrev fra Styrelsen for International Rekruttering og Integration (herefter SIRI) fra 26. september 2016 fremgik det, at dette års tilsyn særligt skal belyse den driftsansvarlige kommunes vurdering af en række punkter inden for følgende tre temaer:

- 1 Udviklingen på området siden december 2014
- 2 Løbende evaluering af undervisningen og dens resultater
- 3 Kommunens daglige tilsyn med udbyderne af danskuddannelse.

I den forbindelse bad EVA i oktober 2016 den driftsansvarlige kommune for VSK om at udfylde en skabelon til vurdering af sprogcentrets praksis inden for disse tre temaer. Kommunalbestyrelsen har med fordel kunnet tage afsæt i sprogcentrets selvevaluering.

Besvarelsen fra Brøndby kommune (som har tilsynsforpligtelsen på VSK) er vedlagt tilsynsrapporten som appendiks (se appendiks A).

1.3 Resultater og fremadrettede opmærksomhedspunkter

EVA vurderer på baggrund af dette pædagogiske tilsyns samlede datamateriale, at VSK leverer et relevant og kvalificeret undervisningstilbud under egnede forhold, der i høj grad har fokus på den enkelte kursist individuelle forudsætninger og behov. Sprogcentret arbejder løbende med at udvikle lærernes kompetencer og undervisningens kvalitet. I forlængelse af dette har sprogcenteret et stort fokus på at levere fleksible tilbud til kursister, der imødekommer de aktuelle samarbejdskommuners forskellige behov.

På baggrund af det samlede datamateriale peger EVA på fire opmærksomhedspunkter i det fremtidige arbejde på VSK:

Opmærksomhedspunkt nr. 1: Optimering af it-brugerflade til kursister

EVA anbefaler på baggrund af interviews med lærere, at VSK drøfter, om der er alternativer til den nuværende læringsplatform for kursister. Hvis platformen fastholdes, kan nye procedurer for introduktion og løbende support overvejes.

Opmærksomhedspunkt nr. 2: Placering af sprogpraktikker

EVA anbefaler på baggrund af interview med lærere og kursister, at VSK overvejer, om den nuværende placering af sprogpraktikken er hensigtsmæssig i forhold til udbyttet. Hvis praktikken fastholdes på modul 2 bør dialogen med virksomhederne styrkes, med henblik på en fælles forståelse af kursisternes sproglige niveau og virksomhedernes ansvar.

Opmærksomhedspunkt nr. 3: Forventningsafstemning af mål og ressourcer i udviklingsopgaver.

EVA vurderer på baggrund af interview med lærer og ledelse, at VSK fremadrettet bør drøfte, hvordan dialogen mellem ledelse og lærere kan styrkes med fokus på:

- Dialog om afgrænsning af opgaver ift. mål og ambitionsniveau i relation til ressourcer
 - Dialog om behov for differentiering af forberedelsestid i udviklingsopgaver, vs. driftsopgaver
-

Opmærksomhedspunkt nr. 4: Styrk arbejdet med kursisternes individuelle mål

På basis af interview med ledelse, lærere og kursister anbefaler EVA:

- At lærerne deler gode erfaringer med at inddrage kursisternes individuelle mål i undervisningen
 - At ledelsen understøtter arbejdet med at inddrage kursisternes individuelle mål med fokus på lærernes arbejdsbetingelser (fx løbende optag, mange kursister og begrænsede sprogfærdigheder).
-

2 Sprogcentrets profil

2.1 Kursistprofil

VSK har i perioden oktober 2015 til oktober 2016 haft i alt 2.756 kursister. I tabellen nedenfor ses kursisternes fordeling på de tre danskuddannelser og arbejdsmarkedsrettet dansk:

Tabel 1
Kursisternes fordeling på danskuddannelsestilbud

	Antal	Procent
DU1	343	13 %
DU2	1.438	52 %
DU3	468	17 %
AD	502	18 %
Total	2.756	100 %

Kilde: Selvevaluering udfyldt af Vestegnens Sprog & Kompetencecenter, 2016. Bemærk opgørelsen baserer sig på kursister i perioden fra oktober 2015 til oktober 2016

Af tabel 1 fremgår at omtrent halvdelen af kursisterne (52 %) på VSK det senest år har været DU2 kursister. AD kursister udgør 18 %, mens DU3 og DU1 udgør henholdsvis 17 og 13 %.

Tabel 2
Kursisternes fordeling på alder

	Kursister op til 25 år	Kursister i aldersgruppen 26-44 år	Kursister i aldersgruppen 45-59 år	Kursister i aldersgruppen 60 år eller derover	Total
DU1	19	207	107	15	343
DU2	155	1.131	143	9	1.438
DU3	78	372	18	0	468
AD	138	338	25	1	502
Total	390	2.048	293	25	2.756

Kilde: Selvevaluering udfyldt af Vestegnens Sprog & Kompetencecenter, 2016. Bemærk opgørelsen baserer sig på kursister i perioden fra oktober 2015 til oktober 2016. Bemærk procenter fremgår ikke af den originale tabel og er derfor ikke medtaget her.

Tabel 2 præsenterer kursisternes fordeling på alder. Ser vi nærmere på kursisternes fordeling på alder kan vi se, at langt de fleste kursister er i aldersgruppen 26-44 år. 74 % af kursisterne er i denne alderskategori, mens 14 % af kursisterne er under 25 år. Af tabellen fremgår også at 11 % af kursisterne er mellem 45 og 59 år, mens 1 % er i alderskategorien 60 år eller derover.

Tabel 3 viser kursisternes fordeling på henvisningsgrundlag. Af tabellen fremgår, at kursister henvist efter integrationsloven og omfattet af introduktionsforløb er den største gruppe med 29 %, jf. Tabel 3. Herefter følger selvforsørgede kursister henvist efter integrationsloven og omfattet af integrationsprogrammet med 19 %. Intro-dansk (AD) udgør med 18 % af kursisterne det tredje største henvisningskategori.

Tabel 3**Kursisternes fordeling på henvisningsgrundlag**

Henvisningskategori	Henvisningsgrundlag	Procent
I3	Henvist efter integrationsloven, og omfattet af introduktionsforløb (n=803)	29 %
I2	Henvist efter integrationsloven, omfattet af integrationsprogram og modtager ikke kontanthjælp (n=512)	19 %
ID	Intro-dansk (n=509)	18 %
D	Henvist efter danskuddannelsesloven (n=430)	16 %
I1	Henvist efter integrationsloven, omfattet af integrationsprogram og modtager kontanthjælp (n=290)	11 %
K1	Henvist efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og modtager kontanthjælp (n=122)	4 %
A	Henvist efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og modtager dagpenge (n=82)	3 %
K2	Henvist efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats og modtager ikke kontanthjælp eller dagpenge (n=7)	0 %
R	Rekvireret undervisning (n=1)	0 %

Kilde: Selvevaluering udfyldt af Vestegnens Sprog & Kompetencecenter, 2016. Bemærk opgørelsen baserer sig på kursister i perioden fra oktober 2015 til oktober 2016

2.2 Værdigrundlag og mål

Af selvevalueringen fremgår det, at VSK er et sprogcenter, der målrettet samarbejder med virksomheder, jobcentre og andre uddannelsesinstitutioner for at sikre, at den enkelte kursist tilegner sig netop de kompetencer og dansksproglige færdigheder, som er brugbare i arbejdsliv, uddannelse og som medborger i Danmark.

VSK beskriver, at de har følgende otte målsætningspunkter:

- 1 VSK betragtes (af nytilkomne borgere og deres pårørende) som det bedste sprogcenter, hvor alle udlændinge vælger at lære dansk, fordi VSK forbedrer deres job- og uddannelsesmuligheder
- 2 VSK er sprogcentret med dygtige, kompetente og udviklingsorienterede medarbejdere og hvor ansøgere står i kø for at blive ansat
- 3 VSK har en tydelig arbejdsmarkedsrettet profil:
 - Fokus på tæt samarbejde med jobcentre, virksomheder og andre organisationer i civilsamfundet
 - Kursisterne får brugbare færdigheder i forhold til job og uddannelse, som matcher deres medbragte og opnåede kompetencer
- 4 VSK har aktive kursister, der opnår almene sproglige færdigheder og derudover tilbydes en bred vifte af muligheder for at målrette deres sproglige kompetenceudvikling mod en bestemt branche eller et bestemt studie. Dette foregår i et tæt samarbejde med lærere og vejledere. VSK er også stedet, hvor kursister får netværk og sociale relationer
- 5 VSK er stedet, hvor bygninger, gange og lokaler oser af voksenlæring og understøtter kommunikativ sproglæring
- 6 VSK udnytter systematisk kursisternes deltagelse på arbejdsmarkedet og i samfundslivet til merlæring af sproglige kompetencer
- 7 VSK sikrer systematisk medborgerskabskompetencer og opøver det, som den digitale borger skal kunne beherske
- 8 VSK har eksperimenterende medarbejdere, der i tæt indbyrdes samarbejde løbende udvikler og tilpasser sprogcentrets tilbud, service og undervisning til de aktuelle kursisters og kommuners behov

Af selvevalueringen fremgår det ligeledes, at VSK arbejder ud fra fire grundlæggende værdier i dagligdagen; engagement, professionalisme, åbenhed og respekt. Værdierne er i anvendelse i

forbindelse med evaluering af møder og processer, og de er et væsentligt udgangspunkt for arbejdsadfærd og trivsel. Interview med lærere understøtter indtrykket af at værdigrundlag og mål er kendte af lærerne på VSK og fungerer som aktive pejlemærker.

2.3 Beliggenhed, fysiske rammer og faciliteter

VSK har to afdelinger – en beliggende i Glostrup og en i Kastrup.

I selvevalueringen beskriver VSK, at de ud over undervisningslokaler, herunder grupperum og større fleksible lokaler, også har forskellige faciliteter til rådighed, der understøtter undervisningen, fx kursist- og lærerbibliotek, studiecenter, sproglaboratorium (træning af korrekt dansk intonation og udtale) og modultest-værksted (undervisning målrettet modultests). I Glostrup-afdelingen er der desuden en kantine. Der er adgang til informationer med pc'ere og av-udstyr i alle lokaler, og kursister kan til enhver tid komme til en pc med netadgang. På hele skolens område er der trådløst netværk der stilles gratis til rådighed for kursisterne. Endelig er der på VSK læringsplatformen EDUlife, der anvendes til kommunikation og som medie med læringsmedier, lyd, tekst og opgaver. Via platformen kan kursister kommunikere med lærere og centeret, ligesom lærere og centrets øvrige personale kan kommunikere via platformen. Lærere kan desuden anvende platformen til pædagogisk arbejde og samarbejde.

Tilsynskommunen har et godt kendskab til rammer og faciliteter i begge afdelinger, og kommunen vurderer, at VSK tilbyder moderne undervisningsfaciliteter. Desuden er kommunen involveret i beslutninger om ombygninger og ændringer af undervisnings- og arbejdsmiljø, jf. appendiks A.

Af interview med lærere og kursister fremgår det, at der er en overordnet tilfredshed med VSK's fysiske rammer og faciliteter, men at kvaliteten og mulighederne i dem er bedre i Glostrup end i Kastrup. I selvevalueringen beskriver VSK, at de løbende arbejder med at tilpasse de fysiske rammer og faciliteter til centrets profil. Som det fremgår af kapitel 4.4 er der en udviklingsproces i gang med at opgradere de fysiske rammer og faciliteter så de i endnu højere grad understøtter et godt voksenpædagogisk læringsmiljø.

Lærerne nævner desuden i interviewet, at brugerfladen på VSK's læringsplatform er for kompleks for kursister, som ikke kan dansk og ikke er IT-vante. De efterspørger en simplere brugerflade samt introduktion til læringsplatformen for kursister ved semesterstart og mulighed for løbende IT-support.

Opmærksomhedspunkt nr. 1: Optimering af it-brugerflade til kursister

EVA anbefaler på baggrund af interviews med lærere, at VSK drøfter, om der er alternativer til den nuværende læringsplatform for kursister. Hvis platformen fastholdes, kan nye procedurer for introduktion og løbende support overvejes.

2.4 Fleksible undervisningstilbud

Af selvevalueringen fremgår det, at de på VSK har afviklet følgende fleksible undervisningstilbud det seneste år:

- Dag, aften og lørdagsundervisning samt E-sprogcenter (E-learning på alle DU og moduler)
- Blended learning med en kombination af undervisning på centeret og e-learning
- Flipped learning, som udvider klasserummet via mobil el. lign med lyd og billede, der overfører læring mellem lærings- og anvendelsesrum, dvs. arbejdsplads, studier og hverdagsliv i øvrigt
- Sommerskole for flygtninge
- Virksomhedsforlagt undervisning i forbindelse med praktik eller for medarbejdere eksempelvis fra supermarkeder, hoteller og lignende.

Det fremgår af ledelsesinterviewet, at der er en øget interesse for fleksible tilbud til flygtninge og kursister på forsørgelse. Der er et stigende antal kursister, som efterspørger lørdagsundervisning, ligesom der er interesse for undervisningstilbud, der ligger både formiddag, eftermiddag og aften. Ligeledes oplever de en stigning i interessen for tilbud som E-learning og blended learning.

For gruppen af flygtninge og familiesammenførte oplever de i særlig grad en forventning om fleksible løsninger fra kommuner og virksomheders side – nogle gange fleksible løsninger fra dag til dag, når fx praktikken ændrer sig. Det er en opgave sprogcentret prioriterer og formår at løfte, men de gør i dialogen med kommunerne og virksomhederne dem også opmærksom på vigtigheden af, at kursisterne får et tilpas sammenhængende forløb for at kunne lære det nødvendige dansk.

Ledelsen understreger i interviewet, at de prioriterer højt at imødekomme ønsker om fleksible tilbud, hvorfor de altid finder en løsning, når en kommune henvender sig. Det fremgår af både interview med ledelsen og lærere, at det er en af VSK's store styrker.

På VSK har de løbende fokus på udviklingen i efterspørgslen efter fleksible undervisningstilbud. Eksempelvis gennemførte de i foråret 2016 en kursisttilfredshedsundersøgelse vedrørende aftenundervisningstilbuddet, da de havde en fornemmelse af, at det lå for sent. Undersøgelsen viste, at kursisterne var tilfredse med organiseringen af tilbuddet. Ledelsen oplever, at kursisterne generelt er tilfredse og glade, når de spørger ind til udbuddet af tilbud, og at de oftest ikke har ønsker til nye måder at organisere tilbuddene på.

Selv om ledelsen har indtryk af at kursisterne er tilfredse med den nuværende organisering af danskuddannelsestilbuddet, efterlader interviewet med kursister alligevel et indtryk af mulige forbedringspotentialer i den nuværende organisering af danskuddannelserne. Nogle kursister peger på et behov for at få eksamensdatoer eller ændringer i undervisningen meldt ud i bedre tid i forhold til arbejdsgivere og på at det er vigtigt at sikre en god overgang fra ét modul til et andet, fx hvis de oplever et begrænset udbytte på et konkret modul, som gør det vanskeligt at følge med på det efterfølgende modul. Andre kursister har generelt meget positive oplevelser af danskundervisningen og tegner et billede af dygtige lærere, der gør meget for at hjælpe dem videre med ønsker til uddannelse og job.

Tilsynskommunen vurderer, at VSK lever op til lovens krav om at tilrettelægge undervisningen fleksibelt med hensyn til tid, sted og indhold for at fremme kursistens beskæftigelse, aktivering og uddannelse, jf. appendiks A.

2.5 Omfang af tilbud

I selvevalueringen angiver VSK, at de lever op til lovgivningens krav om et gennemsnitligt omfang svarende til 1,2 årsværk på både DU1, DU2 og DU3.

Det aktuelle antal ugentlige lærerstøttede timer på VSK er for daghold 12 timer og for aftenhold 6,4 timer. VSK tilbyder kursister individuelle fleksible skemaer med flere eller færre ugentlige timer alt efter deres behov og situation.

I selvevalueringen begrundes VSK det aktuelle timetal, de skriver: "Vi vurderer, at de 12 ugentlige lektioner, fordelt på 3 dage, harmonerer med at vores kursister arbejder, studerer og har et travlt liv. Derudover tilbyder vi reduceret eller forøget timetal efter behov samt e-learning og blended learning, der er yderst fleksibelt".

Af selvevalueringen fremgår det også, at de på VSK kører et forsøg i efteråret 2016 med 20 lektioner ugentligt til AD kursister (Modul 1 og 2, DU2 +3) med henblik på en intensiv og effektiv start for især ledige og andre kursister med tid i en periode. Ledelsen fortæller, at det endnu er for tidligt at evaluere på forsøget, men de første tilbagemeldinger fra kursister er overordnet positive – enkelte kursister synes, det er hårdt med et intensivt forløb.

Ledelsen tilføjer desuden i interviewet, at de også vil forsøge at øge timetallet for kursister på de ordinære danskuddannelser. En leder beskriver rationalet bag forsøget: "Vi har en ide om, at når folk starter, er de mest motiveret. I begyndelsen er der ikke så meget andet forstyrrende. Hvis vi kan sikre, at de kommer godt i gang, så tror vi på, at de samlet set vil vælge et længere forløb på et sprogcenter". En anden leder tilføjer: "Vi kan også se, at vi har nogle udfordringer med at fastholde kursisterne fra start og til afslutning af danskuddannelsen. Hvis vi kan hæve progressionen og give dem noget mere undervisning, så kan vi måske give dem noget mere læring i den tid, de er på sprogcenteret. Så de kommer mere styrket ud".

Antal kursister på danskuddannelserne

Af selvevalueringen fremgår det, at antallet af kursister på DU1, DU2 og DU3 hold varierer fra 10-20 kursister, hvor DU1 har færrest antal kursister pr. hold af hensyn til alfabetisering. Gennemsnitligt på alle danskuddannelser er der ca. 12 kursister.

2.6 Særlige opgaver og samarbejder, aftalt med den driftsansvarlige kommune

I selvevalueringen beskriver VSK, at de varetager opgaven med at betjene henvisninger til danskuddannelse og AD for deres otte samarbejdskommuner. Derudover beskriver de, at de er inddraget i følgende to større samarbejdsaftaler med kommuner og det lokale arbejdsmarked:

- Tårnby kommune og jobcenter: VSK har et tæt samarbejde om integration af flygtninge med Tårnby kommune, herunder praktik kombineret med virksomhedsforløb. Derudover er der oprettet ungeklasser med forløb for unge under 25 år med henblik på både arbejde og uddannelse, herunder både arbejdspraktik, uddannelsespraktik og afklaring
- Dansk Plus i samarbejde med DA, LO og KL samt Albertslund, Brøndby, Ishøj og Vallensbæk kommune: Dansk Plus er beskæftigelsesrettet projekt målrettet borgere, som har brug for dansk i deres kvalificering til job, og som har opbrugt deres danskuddannelsesret.

I selvevalueringen fremgår det, at det er VSK's vurdering, at der er en klar sammenhæng mellem den driftsansvarlige kommunes integrationsindsats og de forventninger, kommunen har til sprogcentrets virke. Dette gælder også for de øvrige samarbejdskommuner.

I forlængelse heraf uddyber ledelsen i interviewet, at den driftsansvarlige kommune og de øvrige samarbejdskommuner med fordel kunne bruge sprogcentret endnu mere, fx til at uddanne de kommunale medarbejdere, som har behov for at lære mere dansk.

Derudover peger ledelsen også på et potentiale for, at kommunerne får en større bevidsthed omkring, hvordan de sikre sig, at borgere inden for målgruppen får besked om og kommer til danskundervisning. Eksempelvis kunne skoler og institutioner spille en større rolle ved i højere grad at gøre forældre mv. opmærksomme på, at der findes et sprogtilbud.

3 Eksterne samarbejdspartnere

3.1 Samarbejde med virksomheder

Af selvevalueringen fremgår det, at VSK det seneste år har samarbejdet med mere end 200 offentlige og private virksomheder om praktik. VSK har etableret en virksomhedsdatabase, hvor de registrerer oplysninger på og erfaringer med de virksomheder, de samarbejder med om praktik.

VSK tilbyder alle kursister sprogpraktik en eller flere gange i deres uddannelsesforløb uanset kursistkategori. Desuden tilbyder VSK praktikforløb for flygtninge, især unge under 30, i tæt samarbejde med Tårnby jobcenter/Integrationsafdeling. Ledelsen udfolder i interviewet, hvorfor de prioriterer praktik højt.

For nogle år siden havde vi nogle puljemidler fra integrationsministeriet, hvor vi havde lejlighed til at arbejde med jobguide og virksomhedspraktik for nogle udvalgte kursistgrupper. Vi kunne se, da vi evaluerede de projekter, at kursisternes motivation fik et ordentligt boost, når de kom ud i praktik. De opdagede, fordi de havde gået på sprogcenter i en periode, at de kunne bruge sproget til noget. Den energi det tog med tilbage til klasserummet, det løftede undervisningen. Derfor besluttede vi på baggrund af den evaluering, at det her var et tilbud, der skulle komme alle til gavn. Fordi vi kunne se, at det havde en effekt i forhold til fastholdelse og motivation af kursisterne. (Interview med ledelse, VSK).

Ledelsen fortæller, at VSK har procedurer i forbindelse med sprogpraktikker, som de også benytter i forbindelse med øvrige virksomhedspraktikker; kursisterne får information om muligheden for praktik, og hvad det indebærer, og kommer med ønsker til praktiksteder. VSK forsøger så vidt muligt, at imødekomme kursisters ønsker, men det er ikke altid, de kan opfylde dem, hvilket også fremgår af kursistinterviewet. En leder udfolder:

Det er ikke afgørende, om man kommer hos en el-installatør eller i en daginstitution. Det der er afgørende, er, at sproget kommer ud og arbejde. Kursisterne kan godt have nogle ønsker, og vi kan honorere ønskerne på de laveste hylder. Men hvis man vil have noget på de højeste hylder, så er man velkommen til selv at finde en praktiskplads hos fx en el-installatør. (Interview med ledelse, VSK).

Selvom det afgørende er at få sproget i spil, så fortæller ledelsen, at de også har en opmærksomhed på at sende kursister i praktikker hos virksomheder med mulige jobåbninger. VSK har flere eksempler på kursister, som efter endt sprogpraktik er blevet tilknyttet virksomheden som vikar eller ansat i deltids- eller fuldtidsstillinger.

Sprogpraktikkerne ligger på modul 2-5. Af både lærer- og kursistinterviewet fremgår det, at der er det største udbytte af praktikkerne, når de ligger på modul 3-5. Stykkerne ved at bruge sprogpraktik er, at kursisterne bruger og træner det danske sprog uden for skolen. Det har kursisterne på modul 2 ofte et for begrænset dansksprog til at kunne gøre. Lærerne oplever, at mange af kursisterne på modul 2 kommer tilbage til undervisningen med nederlag, fordi virksomhederne ikke er gearret til at kunne tage imod kursister på deres dansksproglige niveau. En lærer forklarer det således:

Så meget sprog har de altså ikke [på modul 2]. Det er meget forskelligt, hvor meget kursisterne får ud af det alt efter, hvordan lederen i fx en børnehavetager imod kursisterne. Mange af de steder, hvor de kommer hen, har lederen ingen konkret og realistisk viden

om, hvad kursisten kan [på pågældende modul]. Når de to gange har bedt kursisten gøre noget, som de ikke forstår, og derfor ikke gør, så opgiver lederen, og lader dem bare sejle deres egen sø resten af ugen. De andre medarbejdere snakker ikke med kursisten. Mange kommer tilbage med et stort nederlag. Så må lærerne forklare kursisterne, at de ikke er bevidste om, hvor lidt de kan [...] Det ville være bedre hvis det lå senere. Nogle steder går det godt, men mange får nederlag, og så skal lærerne samle op på det. (Interview med lærere, VSK).

Lærere og kursister ser gerne, at sprogpraktikerne ligger tidligst på modul 3.

Opmærksomhedspunkt nr. 2: Placering af sprogpraktikker

EVA anbefaler på baggrund af interview med lærere og kursister at overveje om den nuværende placering af sprogpraktikken er hensigtsmæssig i forhold til udbyttet. Hvis praktikken fastholdes på modul 2 bør dialogen med virksomhederne styrkes, med henblik på en fælles forståelse af kursisters sproglige niveau og virksomhedernes ansvar.

Samarbejde med jobcentrene

Af interview med ledelsen fremgår det, at VSK har et meget tæt samarbejde med jobcentrene i samarbejdskommunerne. De arbejder strategisk med at etablere gode samarbejdsrelationer på alle niveauer i jobcentrene – til sagsbehandlere, afdelingsledere og jobcenterchefer. Med hensyn til sagsbehandlerne er VSK's vejledere i daglig kontakt med dem, en leder beskriver fordelene ved det: "Det gør livet nemmere for os, det giver os en bedre kvalitet, og det sikrer også os, at vi har en fornemmelse af, hvad det er jobcentrene egentlig har af forventninger til os."

Lærerne fortæller dog i interviewet, at det ikke altid er deres oplevelse, at sagsbehandlerne har den nødvendige viden om indholdet i danskuddannelserne og de enkelte kursister. I nogle tilfælde bliver der taget en beslutning om kursisters danskundervisningsforløb, som ifølge lærerne er uhensigtsmæssig set ud fra deres viden om kursisterne og deres behov. På den baggrund er der lærere, der ser fordele ved, at deres viden om kursisterne i højere grad bliver bragt i spil.

Ifølge ledelsen har det mangeårige tætte samarbejde med jobcentrene – og de arbejdsmarkedsrettede projekter i den forbindelse – gjort, at de på VSK har oparbejdet vigtig ekspertise og kompetence i forhold til skulle samarbejde med virksomheder.

3.2 Samarbejde med uddannelsesinstitutioner

Af selvevalueringen fremgår det, at VSK de seneste 12 måneder har samarbejdet med følgende uddannelsesinstitutioner:

- VUC Vestegnen, VUC Amager- Hvidovre og KVUC København
- SOSU, TEC, CPH/Next og Produktionsskoler
- Københavns Universitet vedr. sundhedsprojekt for kursister
- UCC, DPU mfl. i forbindelse med efteruddannelse af lærere.

Af interview med ledelsen fremgår det, at der er et naturligt link til VUC, hvorfor de i særlig grad dyrker det samarbejde, fx også i forbindelse med uddannelsespraktik. Derudover laver VSK forskellige aktiviteter i samarbejde med øvrige uddannelsesinstitutioner af relevans for VSK's kursister, fx:

- Uddannelsesdag to gange årligt, hvor uddannelsesinstitutionerne er tilstede, fx VUC, SOSU og erhvervsskoler
- Temamøde en gang om ugen i Glostrups kantine, hvor repræsentanter fra forskellige uddannelsesinstitutioner deltager. Det er et åbent arrangement, der annonceres på VSK's facebook-side og i deres kursistblad, og er for alle kursister, som er interesserede.
- Temamøde en gang månedligt. Temamøderne har samfunds-, arbejds- eller uddannelsesrelevans for kursister og oplægsholdere er oftest gæstelærere fra relevant institution.
- Uddannelsesbesøg på relevante institutioner på udslusningsmodulerne.

Endelig tilbyder VSK's vejledere klassebesøg, primært på udslningsmodulerne, og individuel vejledning af kursister ved behov.

3.3 Samarbejde med øvrige interessenter

Af selvevalueringen fremgår det, at VSK de seneste 12 måneder har samarbejdet med følgende lokale interessenter:

- Biblioteker, lokale medborger- og kulturhuse på Vestegnen og Amager
- Venligboere, Røde kors frivillige, Flygtningehjælpens frivillige, egne frivillige/samtalepartnere i vores studiecentre
- Sundhedsformidlere i vores samarbejdskommuner
- Erhvervsnetværk og virksomhedsservice – Vestegnen, Tårnby og Dragør
- Sports- og kulturforeninger, fotoklub, musikskole, fodboldklub mv.
- Andre sprogcentre – regionalt, kommunalt og landsdækkende.

4 Undervisningens indhold og tilrettelæggelse

4.1 Undervisningstilbud tilpasset den enkelte kursists forudsætninger og behov

En vigtig del af tilsynsforpligtelsen handler om at sikre, at sprogcentrene lever op til lovens krav om et relevant og kvalificeret undervisningstilbud, der er tilrettelagt fleksibelt under hensynstagen til kursisternes individuelle forudsætninger og behov. I dette afsnit beskrives VSK's praksis for niveauplacering, de særligt tilrettelagte undervisningstilbud samt bredden i tilbuddet som tre centrale parametre på, hvordan VSK arbejder med at tilbyde danskundervisning, der er målrettet den enkelte kursists forudsætninger og behov.

4.1.1 Praksis for niveauplacering

I selvevalueringen har VSK beskrevet den konkrete praksis i forhold til at niveauplacere kursisterne i forhold til den enkelte kursists forudsætninger og behov, aktuelle dansksproglige niveau og mål med uddannelsen. VSK har sammenfattet deres praksis i følgende fire punkter:

- Nye kursister tilbydes en individuel vejledningssamtale med en erhvervs- og uddannelsesvejleder, som inkluderer en sprogvurdering. I vejledningssamtalen interviewes ny kursist om uddannelse og erhvervs erfaring samt formål/mål med at lære dansk i forhold til job og uddannelse i Danmark.
- Nye kursister sprogvurderes med henblik på en korrekt niveauplacering på danskuddannelse, arbejdsmarkedsrettet dansk (eller FVU mfl.). Sprogvurderingen foretages på dansk/et fremmed-andet sprog og evt. via tolk. Sprogvurdering indeholder læse-skrive standpunkt evt. på modersmål ift. evt. alfabetisering på dansk. Den mundtlige kompetence vurderes tillige via interview og evt. tekst.
- Nye kursister oplyses om muligheder for deltagelse på danskuddannelse tid, sted, e-learning mv. samt om mødepligt, modultest, afsluttende prøver, uddannelsesfaciliteter og selvfølgelig besvares kursistens spørgsmål af vejleder.
- Korrekt niveauplacering på danskuddannelser sikres af sproglærerne, der evaluerer løbende i forbindelse med undervisningen og desuden ved afholdelse af modultest.

Tilsynskommunen vurderer, at VSK opfylder kriterierne i gældende lovgivning for niveauplacering af kursisterne, jf. appendiks A.

4.1.2 Særligt tilrettelagte undervisningstilbud

VSK har de seneste 12 måneder afviklet flere særligt tilrettelagte undervisningstilbud til kursister med særlige behov. Det drejer sig om følgende tilbud:

- Undervisning af traumatiserede kursister i mindre grupper fra 2-4 eller som eneundervisning i særlige tilfælde. I øjeblikket har vi 10 hold med 1-4 kursister. Overvejende flygtninge og familiesammenførte til flygtninge.
- FVU for døve, læse og skrive med FVU uddannet lærer med tegnsprog. Dette for såvel danskere som for tosprogede med høretab med sprogligt niveau til FVU.
- Danskuddannelse for døve sigter vi på at etablere, når vi har modtaget tilstrækkeligt antal interesserede til hold, endnu kun 3-4 forespørgsler fra forskellige kommuners integrationsafdelinger.
- Udtale for asiater – og udtale for øvrige med vægt på arabisk og mellemøstspørg.
- DU1 PLUS for kursister med uddannelsesforudsætninger til DU2, læser og skriver modersmål, men er rutineret og/eller ikke i stand til at læse og skrive det latinske alfabet.

Undervisningen er målrettet DU2 mht. viden og mundtlighed. Og mht. læse/skrive undervisningen er det fagindhold fra DU1 undervisning/ alfabetisering i det latinske alfabet kombineret med FVU fagets indhold på start trin. Overvejende flygtninge fra Syrien og Eritrea.

Tilsynskommunen vurderer, at VSK tilbyder særligt tilrettelagte undervisningstilbud til kursister med særlige behov i overensstemmelse med gældende lovgivning, jf. appendiks A.

4.1.3 Fokus på bredden i undervisningstilbuddet

Sprogcentrene skal som en del af tilsynet beskrive, hvordan de tilrettelægger og gennemfører en danskundervisning, som har den forudsatte bredde i forhold til dansk sprog, kultur og samfund, og som forbereder kursisterne til at klare sig på arbejdsmarkedet, i uddannelse og som samfundsborger. VSK beskriver fokus på bredden i undervisningen således:

Undervisningen i kultur og samfundsorientering samt medborgerskab tilrettelægges og integreres i danskundervisningen ifølge af lov og bekendtgørelse. Undervisningen tager altid udgangspunkt i kursisternes forudsætninger, vidensbehov samt dansksproglige niveau. Dette betyder naturligvis, at undervisning i medborgerskab i begynderundervisningen er relateret til at kunne agere i hverdagsituationer på arbejde, uddannelse og i privatliv, hvilket vil sige at lære sprog handlinger som fx anvendes til at præsentere sig, pausesnak på arbejde, høfligheds vendinger, samtalestrategier, stille spørgsmål til pædagog i børnehave etc. (...) Det er afgørende at kursisterne tilegner sig et sprog og ordforråd ift. alle sprogdomæner, arbejdsliv, samfundsliv, medborgerliv, familie- og fritidsliv. (Citat fra selvevaluering, VSK).

I selvevalueringen fremhæver VSK desuden en oplevelse af, at virksomhederne opfatter viden om og erfaring med en dansk arbejdspladskultur som meget betydningsfuld og nærmest afgørende ift. at få eller beholde job. I forlængelse af dette fremhæves de almene sprogdomæner med fokus på erhverv og uddannelse som væsentlige. At kunne begå sig og interagere med kollegaer på en arbejdsplads fremhæves af VSK som en vigtig del af en arbejdspladskultur, hvilket i deres optik tydeliggør nødvendigheden af at sprogkompetencen knyttes an til viden om- og træning i hverdagsprog.

VSK fremhæver i tilrettelæggelsen af undervisningen desuden brug af billede, lyd, autentiske materialer, videooptagelser af kursister, lærebøger, samt rollespil med relevante situationer for den enkelte gruppe af kursister. Hovedmålet i tilrettelæggelsen er, at kursisterne er aktive, nysgerrige og motiverede, at de får hypoteseafprøvet og får ny viden, at de træner og udbygger sproget i samarbejde med øvrige kursister i en målstyret undervisning. VSK fremhæver i selvevalueringen kursisternes læringsmål og behov som udgangspunktet i tilrettelæggelsen i en version, som er tilpasset til bekendtgørelsens krav om indholdet på de enkelte moduler og til modultest og prøver.

Tilsynskommunen vurderer, at VSK's danskundervisning indeholder bredde i forhold til dansk sprog, kultur og samfund, idet VSK's undervisning i høj grad lægger vægt på, at kursisterne tilegner sig et sprog og ordforråd ift. alle sprogdomæner, arbejdsliv, samfundsliv, medborgerliv, familie- og fritidsliv, jf. appendiks A.

4.2 Tilrettelæggelse af arbejdsmarkedsrettet dansk

I tilrettelæggelsen af arbejdsmarkedsrette danskundervisning skal tilsynskommunen sikre, at udbyderne søger for, at der så vidt muligt tages hensyn til kursisternes aktuelle uddannelses- eller arbejdssituation, således at kursister fra samme uddannelsessituation eller arbejdsplads undervises samlet.

VSK angiver i selvevalueringen, at de har haft 866 kursister på arbejdsmarkeds- og uddannelsesrettede forløb på Modul 1 og 2 på danskuddannelse 2 og 3 i perioden oktober 2015 til oktober 2016.

Derudover fremgår det af selvevalueringen at VSK har haft to forskellige virksomhedsrettede AD- og/eller DU hold i perioden oktober 2015 til oktober 2016. De to forløb er beskrevet nærmere nedenfor:

- Virksomhedsrettede forløb i forhold til flygtninge på bl.a. Hotel Hilton og Føtex. Forløbene er organiseret således at undervisningen foregår på arbejdspladsen, 3 eftermiddage integreret i 37 timers praktik. Ca. 30 kursister under 30 år.
- Virksomhedsrettede forløb for unge, 3 dage ugentligt er de til undervisning i dansk, matematik og IT på skolen og 2 dage eller mere er de i virksomhedspraktik på såvel private som offentlige arbejdspladser. Undervisningen kobler til og anvender praktiklæring i undervisningen i kraft af læreres kendskab om arbejdet i praktikken. Ca. 25 unge flygtninge mfl. under 25 år.

4.2.1 Udvikling af arbejdsmarkedsrettet og uddannelsesrettet dansk

Arbejdet med udvikling af arbejdsmarkeds og uddannelsesrettet dansk har desuden været stort indsatsområde for VSK. I selvevalueringen beskriver VSK at arbejdet har været i gang i 1,5 år og særligt intensivt det seneste halve år. Fokus i arbejdet har været at udvikle nye modeller, emner og tilrettelæggelse, som skal arbejdsmarkedsrette alle danskuddannelser fra modul 1 til slutniveau med en forventning om at kunne svare på krav i ny lovgivningen. Hovedtemaet i udviklingsprocessen er at få anvendelsesrummet mere tydeligt ind i undervisningen.

I interviewet med ledelsen uddyber ledelsen at udviklingsarbejdet først og fremmest har haft fokus på de 250 timers AD forløb, smat modul 1 og modul 2 på danskuddannelse 2 og 3 hvilket har resulteret i to modeller for hurtige begyndere og mindre hurtige begyndere. Ledelsen motiverer udviklingsarbejdet sådan her:

Alle har synes, at det er vigtigt at inddrage kursisternes virkelighed, men det er bare svært. Så det er nemmere at gøre det man tror, der foregår ude i virkeligheden. At få anvendelsesrummet ind, det autentiske anvendelsesrum, det er en udfordring. Det er en stor forandring for lærerne at hente sprog ind på den måde. Lærerne har ikke vist, hvordan man skulle gøre det, og det er også derfor, at vi har sat denne proces i gang. (Interview med ledelse, VSK).

Det er et generelt indtryk fra interview med ledelse og lærere at udviklingsprocessen har været spændende og lærerigt. Lærerne fremhæver at arbejdet er en god løftestang for sprogindlæringen og at kursisterne synes det er sjovt og er stolte af at præsentere deres arbejdsplads. Samlet set står det dog også frem at processen har været tidskrævende og udfordrende.

Samlet set peger lærere og ledelse på fire udfordringer:

- 1 Det er vanskeligt at få viden om den enkelte virksomheds unikke kulturer og konkrete sprog-handlinger
- 2 Det er en udfordring at inddrage anvendelsesrummet fra arbejdspladsen for kursister på begyndermoduler med et begrænset sprogrepertoire
- 3 Virksomheder har forskellige og mere eller mindre eksplicitte forventninger til deres medarbejderes sproglige niveau i forskellige jobfunktioner
- 4 Der er forbedringspotentialer i forhold til at inddrage anvendelsesrummet for kursister der ikke er i beskæftigelse

En leder beskriver de to først udfordringer det således:

Der er meget arbejde med at samle sprog op ude på arbejdspladserne – både for dem som er i sprogpraktik, og for alle dem, som ikke har et arbejde. (...) Udfordringerne for lærerne er det der med: "Hvad tales der om på arbejdspladsen?". Ét er at vi kan tale om pause-sprog, men alle arbejdspladser har forskellige pausekulturer. Det kræver at man kommer ud og får mødt de her arbejdspladser. Man kan sagtens arbejde med ordforråd, hvis man er i et supermarked, men hvis man vil have sproghandlinger ind, som er autentiske, så skal

man som lærer dykke ned i det. På modul 1, på begynderne, der ved kursisterne ikke hvad for nogle sproghandlinger, de har brug for endnu. Det er nemmere, når man kommer op i modulerne, fordi så vil kursisterne kunne fornemme, hvad de har brug for. (Interview med ledelse VSK).

Citatet viser udfordringerne med at inddrage anvendelsesrummet i læringsrummet på startmodulerne, hvor kursisternes danskfaglige handlerepertoire er begrænset. VSK har på begyndermodulerne særligt arbejdet med materialer, der støtter kursisterne i både skriftligt og gennem optagelser på telefon henter sprog fra arbejdsplads eller praktiksted med ind i undervisningen. Det til trods oplever VSK stadig udfordringer med at støtte kursisterne i at forstå den kultur, de indgår i:

De har også svært ved, kursisterne, i de der første moduler i begynderundervisningen, når de er ude, enten i praktik eller job, at få absorberet og formidlet, hvad de har været udsat for. En ting er at tage et billede, noget andet er, hvad kravet er til at kunne fungere optimalt. Afkode kontekst og forstå hvilken kontekst, de skal kunne agere i, fordi det angiver et billede ikke. (Interview med ledelse, VSK).

Den tredje udfordring handler om, at det er svært for lærerne er reelt at få indblik i, hvilke krav og forventninger forskellige virksomheder har i forhold til arbejdspladskultur:

Vi er også stødt på, at virksomhederne har forskellige krav og forventninger til, hvad det er man skal kunne, på hvilken måde og i hvilken situation. Nogle [virksomheder] har ikke engang gjort sig det klart, de har en forventning, som de har svært ved at formidle. Mens andre virksomheder er meget bevidste om det, og nogle har ikke gjort sig tanker om det. (...) Nogle har kompetencestiger til, hvad de skal kunne sprogligt i forhold til arbejdskultur og arbejdsfunktion er præciseret og detaljeret beskrevet. Virksomhederne er også en udfordring i forhold til, at vi kan gøre vores opgave godt i forholdt til undervisningen. (Interview med ledelse, VSK).

Endelig fremhæver lærerne som den fjerde udfordring, at det er svært at gøre emnet relevant for de kursister, der ikke er i beskæftigelse, og som ikke har planer om at komme det. Både i interview med lærere og i temadrøftelsen fremhæves at der er udviklingspotentialer i en mere effektiv udnyttelse af kursisternes anvendelsesrum i undervisningen for de kursister der ikke er i praktik eller i arbejde.

I den forbindelse fortæller ledelsen at de, som det eneste sprogcenter i Danmark, er gået ind i et nordisk samarbejde med de andre fem nordiske lande, hvor man på basis af spørgeskemaundersøgelser blandt virksomhederne forsøger at udvikle guidelines for virksomheder, og guidelines for lærere med afsæt i de gode erfaringer der allerede eksisterer.

Ledelsesopmærksomhed ved udvikling af særlige forløb

Der peges generelt set på et behov for et styrket samarbejde med ledelsen, når opgaver ændrer sig med kort varsel og en bedre afstemning af forventninger og resurser i arbejdet med at udvikle nye opgaver, som det var tilfældet med AD eller i forbindelse med at varetage særlige hold. En lærer beskriver udfordringen sådan:

Vi er mange i Kastrup som ofte oplever at vi får tildelt en ny opgave, men vi får for det første ikke rigtigt at vide hvad målet med opgaven er. (...) Vi ved heller ikke hvor langt tid det kommer til at fortsætte, så vi ved ikke hvad tidsperspektivet er i det (...). Og værst af det hele: Vi får ikke afsat ekstra tid til at forberede os til det (...). Så den tid man faktisk har brug for til at lave individualiseret undervisning i forhold til denne her særlige gruppe den får vi ikke og det synes jeg er et kæmpe stort problem. Det tror jeg mange oplever som en stressfaktor blandt os, der har haft de grupper. (Interview med lærere, VSK)

Citatet illustrerer en generel pointe hos lærerne, der savner mere kommunikation om mål og ambitionsniveau for opgaveløsningen set i relation til de ressourcer lærerne har til at løse opgaverne

– en pointe de også gælder det fremadrettet udviklingsarbejde med arbejdsmarkedsrettet og uddannelsesrette dansk, der opleves som tidskrævende af lærerne og vanskeligt at nå inden for de givne ressourcer og forventninger til opgaven.

Opmærksomhedspunkt nr. 3: Forventningsafstemning af mål og ressourcer i udviklingsopgaver.

EVA vurderer på baggrund af interview med lærer og ledelse, at VSK fremadrettet bør drøfte, hvordan dialogen mellem ledelse og lærere kan styrkes med fokus på:

- Dialog om afgrænsning af opgaver ift. mål og ambitionsniveau i relation til ressourcer
 - Dialog om behov for differentiering af forberedelsestid i udviklingsopgaver, vs. driftsopgaver
-

4.3 Synlig læring og målstyret undervisning

Sideløbende med arbejdet med at udvikle arbejdsmarkeds- og uddannelsesrettet danskundervisning har VSK også arbejdet med et andet pædagogisk indsatsområde i form af målstyret undervisning/synlig læring. Det fremgår af selvevalueringen at udviklingsarbejdet tage afsæt i Hatties uddannelsesforskning i synlig læring. I selvevalueringen beskriver VSK at forventningen er, at de pædagogiske redskaber i målstyret undervisning vil styrke og udvikle arbejdet med synlige mål i læringsplaner for kursister og mål i lærernes læringsplaner.

I interviewene med ledelse og lærere fremgår det, at udviklingsarbejdet er i sin opstartsfasen og at lærere og ledelse stadig er afsøgende i forhold til at finde en god måde at arbejde med målstyret undervisning på.

Lærerne har en række forskellige perspektiver på hvordan målstyret undervisning kan implementeres og forskellige holdninger til i hvilken udstrækning det er relevant og efterspurgt af kursisterne. Et perspektiv er fx at det giver mest mening på DU3, hvor kursisterne i høj grad selv efter spørger læringsmål og overblik over progression.

Ledelsen har fokus på at skabe klarhed i lærerkollegiet om, hvordan det forventes at anvende synlig læring i klasserummet. En ledelsesrepræsentant forklarer det således:

Nogle gange så efterlyser de (lærerne) hvad vi har af forventninger som ledelse til hvordan de nye kompetencer skal anvendes. Og der har vores tilgang været, at nu får de et redskabsrum, hvor de kan ligge alle deres redskaber ind, og når de så står i en situation så kan de gå ind og hente de redskaber. Men det er jo rigtigt at når vi snakker om synlig læring hvordan vil vi så godt se synlig læring i dit klasseværelse. Sådan mere konkret. (Interview med ledelse, VSK).

En anden ledelsesrepræsentant uddyber:

Lige nu arbejder vi med at beskrive nogle forventninger til brug af læringsplatformen og det er med afsæt i nogen af de tilbagemeldinger vi fik fra det sidste pædagogiske tilsyn. Det her med at have forventninger som ikke er klare og tydelige skaber frustrationer om hvornår er det godt nok det vi gør. Så nu prøver vi på nogen områder at blive mere præcise og beskrive nogen minimumskrav. (Interview med ledelse, VSK).

Ledelsen er således meget bevidst om behovet for tydeligt at tilkendegive, hvordan der mere konkret skal arbejdes med synlig læring og målstyret undervisning.

4.3.1 Arbejdet med den enkelte kursists mål

Som beskrevet ovenfor er det en målsætning hos VSK at de pædagogiske redskaber i målstyret undervisning også vil styrke arbejdet med at lave synlige mål i læringsplaner for kursister. I interview med ledelsen drøftes hvordan arbejdet kan bruges til at bygge bro til den enkelte kursist individuelle mål med danskuddannelserne.

Det er udfordringen, det med at gøre det specielle generelt og på et niveau hvor man kan relatere det generelle til sig selv. (...) Det handler om at finde en base i undervisningen, hvor det specifikke skal kobles på i forhold til den enkelte. Noget af det lærerne eksperimenterer med nu, det er med at lave dynamiske læringsplaner. Så bliver det for grupper af gangen. Grupperne kan være dannet på baggrund af forskellige ting, fx arbejdssituation. For på den måde at inkorporere målene for grupperne, så de er relateret til lige præcis den gruppe. Hvordan udnytter jeg den viden jeg har som lærer til at sætte nogle mål for den enkelte gruppe. (Interview med ledelse, VSK).

Lærerne fremhæver i interviewet, at de oplever at have et godt kendskab til deres kursisters hverdagsliv og at de får et godt indblik i den enkelte kursist via visitationspapirerne. De fremhæver dog også, at det er vanskeligt at indhente viden om kursisters mere individuelle mål med danskuddannelserne særligt på begyndermodulerne. Samtidig er der blandt lærerne en klar holdning til at det ikke er hensigtsmæssigt at arbejde med individuelle læringsplaner. Nogle lærere har tidligere erfaringer med dette, hvor oplevelsen var at det var meget tidskrævende.

Et perspektiv fra lærerne er også, at det er vanskeligt at lave individuelle mål dels på grund af løbende optag og dels fordi det er meget ustabil hvor meget folk kommer.

Ledelsen har også en opfattelse af, at det er muligt at få indblik i kursisters livssituation gennem undervisningssituationen og at lærerne kan prioritere individuelle samtaler, hvis de synes det er vigtigt.

DUI'erne er de sværeste, der har vi mange opgaver. To samtaler om året individuelt mellem lærer og kursist med tolk på. Så der er en fuldstændig afklaring af kursisters grundlag, familiesituation, motivation. De andre der mener vi at vi kan få den information vi skal bruge gennem den tid vi er sammen med kursisterne i undervisningen. (...) Vi har klart en forventning om at lærerne har det nødvendige kendskab til de enkelte kursister, så de kan relatere det til undervisningen. (Interview med ledelse, VSK)

Interviewet med kursisterne (der alle er på modul 4 eller modul 5), tegner et billede af meget forskellig praksis ift. at inddrage kursisters tidligere erfaringer med uddannelse og job. Nogle kursister oplever at det i høj grad har været et tema i undervisningen og fremhæver at de har lærere, der giver dem nyttig vejledning og hjælper dem i forhold til at realisere fremtidige jobmål. Andre kursister oplever at undervisningen kun i meget begrænset omfang eller slet ikke har haft fokus på tidligere uddannelseserfaringer, arbejds erfaringer eller fremtidige ønsker til job.

Opmærksomhedspunkt nr. 4: Styrk arbejdet med kursisters individuelle mål

På basis af interview med ledelse, lærere og kursister anbefaler EVA:

- At lærerne deler gode erfaringer med at inddrage kursisters individuelle mål i undervisningen
 - At ledelsen understøtter arbejdet med at inddrage kursisters individuelle mål med fokus på lærernes arbejdsbetingelser (fx løbende optag, mange kursister og begrænsede sprogfærdigheder).
-

4.4 Det gode voksenpædagogiske læringsmiljø

Et vigtigt element i at møde lovgivningens krav om effektiv, fleksibel og individualiseret danskundannelse er et velfungerende voksenpædagogisk læringsmiljø.

I selvevalueringen fremhæver VSK en målrettet udvikling af undervisningen, som en af de helt afgørende faktorer i et virkningsfuldt voksenpædagogisk læringsmiljø. VSK skriver:

På VSK har vi arbejdet med visioner og mål for sprogcenteret, herunder er et godt voksenpædagogisk læringsmiljø et væsentligt punkt i mål og visioner. Af vision for læringsmiljø fremgår det at målet er at VSK er stedet, hvor bygninger, lokaler og faciliteter "oser" af voksenlæring og understøtter kommunikativ sproglæring. (Citat fra selvevaluering, VSK).

I selvevalueringen fremhæver VSK at de selv vurderer, at de allerede har en standard og kvalitet i lokaler og faciliteter, der er rimeligt tidssvarende, men beskriver at de gerne vil kunne tilbyde endnu mere attraktive læringsforhold for kursisterne. I arbejdet med at forbedre fysiske rammer og faciliteter nævnes:

- Flere store fleksible undervisningslokaler til flere grupper kursister med flere lærere. Mere aktiv undervisning, flere kursister ved flere tavler, rollespil, interview og gruppearbejde. Vi vil gerne eksperimentere med lokaler, der inviterer virkeligheden på arbejdspladsen indenfor på skolen.
- Mere moderne og fleksible skolemøbler, der let kan kombineres på flere måder og stole, der i design og komfort er attraktive.
- Gangarealer og opholdsfaciliteter nytænkes for at få mere læringsatmosfære. Disse områder vil vi gerne have indbyder til samtale og arbejde i mindre grupper. Samtalekupeer og øer med hot spots med hurtig pc adgang.
- Andet: Motionsrum til kursister. Interaktive opslagstavler og lignende til brug for fx jobmarked, lokale kultur og andre aktiviteter. Lounge indretning til netværksaktiviteter, frivillige, filmklub og lignende

4.5 Løbende evaluering og udvikling af undervisningen

I selvevalueringen angiver VSK, at de i mindre grad har fælles standarder for undervisernes evaluering af kursisternes oplevelse og tilfredshed med undervisningen på de enkelte hold.

VSK uddyber deres svar således:

- VSK har eksperimenteret med tilfredshedsundersøgelser. Den seneste store undersøgelse afholdt VSK i 2011 digitalt over survey xact. Undersøgelsens resultat var tilfredsstillende med stor kursisttilfredshed
- I det seneste pædagogiske tilsyn fra 2014 var kursisterne en væsentlig kvalitativ kilde, da 2 større grupper af kursister deltog i fokusgruppeinterview, der tillige viste tilfredshed
- I 2016 arbejder VSK i samarbejde med Foreningen af de kommunale sprogcentre på at udvikle en enkel digital kursisttilfredshedsundersøgelse, der skal kunne anvendes flere gange om året.

I selvevalueringen angiver VSK, at de i nogen grad synliggør elevernes progression mellem modultest på de enkelte hold.

VSK uddyber deres svar således:

- Lærernes løbende evaluering af kursisternes progression ift. krav til modultest.
- Løbende opfølgning af gennemførelstid og progression af lærer og leder
- VSK forventer og håber at systematikker fra målstyret undervisning vil støtte, styrke og synliggøre kursistens progression i endnu højere grad.

VSK tilføjer desuden, at deres svar skal ses i lyset af følgende: "Vores lærerstab er de seneste år beriget med en hel del dygtige relativt nyuddannede lærere, der er ved at skabe sig viden og erfaring om progressionsforløb mv, godt superviseret af erfarne sproglærere."

Fravær

I selvevalueringen angiver VSK, at de i høj grad indsamler viden om årsager til fravær og ophør uden afgangsprøve på en systematisk måde.

VSK beskriver, at de har et fastholdelsesprogram og procedurer for opfølgning, der gælder alle kursister uanset kategori, og om de er aktiverede eller selvforsørgende. Formålet er at få flere kursister til at fuldføre påbegyndte modulforløb og afslutte med Danskprøve. Hovedelementerne i fastholdelsesprogrammet er vejledning af kursister og dialog om ønsker og behov – og på denne baggrund tilrettelæggelse af det undervisningstilbud, den enkelte kursist har brug for.

Desuden arbejder VSK med følgende forebyggende indsats og opfølgning:

- Vejleder besøger alle hold og orienterer om uddannelsens forløb, krav og betydning for et arbejdsliv i DK
- Kursisterne inviteres til individuel vejledning og kan altid henvende sig til studievejleder
- Fremmøde-møder for kursister, der har en lav fremmødeprocent. Kursisterne inviteres ved brev og sms. På mødet informeres om konsekvenser af dårligt fremmøde samt strategier til læring og muligheder for fleksibel tilrettelæggelse af undervisningen
- Ophørte kursister kontaktes hurtigt af vejleder, der orienterer om de mange muligheder, der er for at fuldføre sin danskuddannelse fleksibelt
- Sms til kursist, når de har været fraværende 3 dage uden at have meddelt fravær til skolen
- For I-kursister og nogle I2, registrerer VSK årsager til fravær digitalt og følger op med kursisten, dette meddeles til kommunen for hver måned. Dette er særligt flygtninge og deres familie.

VSK beskriver at tilbagemeldingerne fra kursisterne på den forebyggende indsats og opfølgning er positive:

Alle kursister bliver glade og taknemmelige for at blive kontaktet, informeret og rådgivet i forbindelse med fravær eller ophør. Kursisterne fortæller, at de oplever, at vi signalerer, at undervisningen er vigtig, kursisten er vigtig, og at vi interesserer os for kursisten. Denne ekstra gevinst ved denne opfølgning og kontakt, som vi tager til kursisten, bidrager efter underviseres udsagn til motivation og øget indsats i uddannelsen. (Citat fra selvevaluering, VSK).

VSK har desuden evalueret indsatsen: "Den systematiske indsats er analyseret over en 1 årig periode og effekten har vi målt statistisk til at udgøre en nedgang i frafald på 25 %, altså en effektiv succes med forbedringer i flere fuldførte moduler og uddannelser".

Procedure og samarbejdsaftaler mellem VSK og samarbejdskommuner

I selvevalueringen angiver VSK, at der forelægger følgende to procedurer og samarbejdsaftaler mellem dem og kommunerne med henblik på at nedbringe kursisternes fravær fra undervisningen:

- VSK har aftaler med kommuner, der har borgere som er i kategori I1 og I2 samt K, kontant-hjælpsmodtagere. VSK registrerer årsag til fravær, dette opgøres månedligt og sendes til kommune. I forbindelse med registreringen er der tillige en opfølgning med kursisten med enten vejleder eller lærer
- Fremmøde og ophør for alle kursister opgøres og sendes hver måned til alle 8-9 samarbejdskommuner (inkl. Københavns kommune).

Prøveresultater

Tilsynskommunen er blevet bedt om at vurdere udvikling og mål i prøveresultaterne i perioden 2014-2016 samt en vurdering af VSK's placering i forhold til landsgennemsnittet. Tilsynskommunen vurderer, at VSK ligger på niveau med landsgennemsnittet eller højere og dermed opfylder målsætning i forhold til prøveresultater jf. appendiks A

5 Udvikling af underviserkompetencer

5.1 Kompetenceudvikling og efteruddannelse

Af selvevalueringen fremgår det, at kompetenceudvikling af lærere er omdrejningspunktet i kvalitetssikring og udvikling af tilbud, indhold og metoder på VSK. Kompetenceudvikling kan bestå af eksempelvis efteruddannelse, korte kurser, pædagogiske dage og møder samt deltagelse i pædagogisk udvikling og forsøgsprojekter. Det er det pædagogiske udvalg, der tilrettelægger de sprogfaglige og pædagogiske aktiviteter med henblik på løbende at kvalificere og udvikle kvaliteten af undervisningen.

Alle lærere på VSK deltager i minimum 1-2 ugers efteruddannelse og/eller udviklingsaktivitet om året. I 2015-2016 har lærere deltaget i følgende:

Pædagogiske dage på VSK for alle lærere

- Virksomhedernes krav og forventninger
- Interkulturelle aspekter og arbejdspladskultur på arbejdspladser ift. sprogtilegnelse af dansk
- Læringsmål, evaluering og feedback i forløb med arbejdsmarkeds- og uddannelsesrettet fokus
- Forumteater – metoder i en uddannelsesrettet- og arbejdsmarkedsrettet undervisning
- Temamøde om syriske flygtninge (Professor Jakob Skovgård-Petersen)
- Hverdagens helte skaber integration (Abdel Aziz Mahmoud)
- Fælles procesdage ifm. udvikling af arbejdsmarkeds- og uddannelsesrettede modeller og forløb.

Efteruddannelseskurser og uddannelser samt konferencer

- Eksaminator og censor kurser
- Modultesterseminar
- Ministeriets lærerkonference
- Udtaleundervisning for særlig sproggrupper
- Kommunikative metoder i sprogundervisning, herunder cooperative learning
- Genrepædagogik
- Undervisning af traumatiserede kursister
- Alfabetiseringskursus
- Lytte- og læseforståelses kursus.
- Diplomuddannelser i vejledning og enkelte fagmoduler med beskæftigelsesrettet indhold
- Kurser i flipped learning
- FVU læreruddannelsen.

5.2 Undervisernes uddannelse

VSK angiver, at såvel fastansatte lærere og vikarer opfylder bekendtgørelsens krav om lærerkvalifikationer. Af selvevalueringen fremgår dog, at 2 fastansatte lærere og 13 tilkaldte vikarer ikke er tilmeldt uddannelsen til underviser i dansk som andetsprog for voksne eller er godkendt af en skoleansvarlig myndighed som lærer ved dansk som andetsprog for voksne indvandrere før 1. august 1998, og at VSK dermed ikke pt. lever op til bekendtgørelsens regler om lærerkvalifikationer.

Ledelsen er opmærksomme på, at de nytilkomne lærere skal tilmeldes uddannelsen for at leve op til bekendtgørelsens krav om lærerkvalifikationer og angiver, at de to fastansatte lærere er nyligt ansatte, som af denne grund endnu ikke har haft mulighed for at påbegynde ift. opstart af moduler.

Hvad angår løst ansatte medarbejdere fremhæver ledelsen, at det ved korte ansættelser ikke altid er muligt hverken at nå at starte eller tilmelde de nye lærere på DAV-uddannelsen før ansættelsen er afsluttet igen. VSK påpeger også en generel problematik med, at der er for få pladser på DAV-uddannelsen.

6 Referencer

- Undervisningsministeriet 2014b: Vejledning om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl. (VEJ nr. 9128 af 20.3.2014)
- Undervisningsministeriet 2015: Bekendtgørelse af lov om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl. (LBK nr. 722 af 10.6.2015).
- Undervisningsministeriet 2016: Bekendtgørelse om danskuddannelse til voksne udlændinge m.fl. (BEK nr. 981 af 28.6.2016)
- Informationsbrev fra Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) af 26. september 2016.

Appendiks A

Vurdering af sprogcentrets praksis fra Brøndby kommune

Skabelon til vurdering af sprogcentrets praksis

Af informationsbrev fra Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) fra 26. september 2016 fremgår det, at SIRI senest 1. december 2016 skal modtage en tilsynsrapport fra den driftsansvarlige kommune².

I informationsbrevet har styrelsen bedt om, at rapporten særligt belyser en række punkter inden for områderne:

- 4 Udviklingen på området siden december 2014
- 5 Løbende evaluering af undervisningen og dens resultater
- 6 Kommunens daglige tilsyn med udbyderne af danskuddannelse

I den forbindelse skal EVA bede om, at den driftsansvarlige kommune besvarer spørgsmålene i denne skabelon, som også fremgår af informationsbrevet fra SIRI. Kommunen kan med fordel tage afsæt i sprogcentrets udfyldte grundskabelon, der indgår i modellen for pædagogisk tilsyn udarbejdet af EVA i samarbejdet med de kommunale sprogcentre.

Når denne skabelon udfyldes skal kommunen inddrage personale med pædagogiske kompetencer i dansk som andetsprog for voksne udlændinge i opfølgning og vurdering af undervisningens kvalitet, jf. informationsbrevet fra SIRI.

Besvarelsen skrives direkte i dette dokument, som gemmes under navnet: Skabelon til vurdering_VSK og sendes til projektleder Christina Laugesen chl@eva.dk senest 8. november 2016.

² Det følger af § 18 i bekendtgørelse nr. 981 af 28. juni 2008 at de driftsansvarlige kommunalbestyrelser hvert andet år skal indsende en rapport til Styrelsen for International Rekruttering og Integration om udviklingen på området.

1 Udviklingen på området siden december 2014

- a. Giv en vurdering af udviklingen af den beskæftigelsesrettede danskundervisning siden 2014:

Kommunen fører tilsyn med, at sprogcentret VSK tilbyder beskæftigelsesrettet undervisning ifølge gældende lov og bekendtgørelse (jf. Bekendtgørelse om danskuddannelse til voksne udlænding m.fl.).

VSK har fra før 2014 målrettet erhvervs- og uddannelsesrettet danskundervisningen. Fra 2014 har VSK arbejdet systematisk med opstilling af mål, vision og planer for en udvikling af rammer og undervisning på alle danskuddannelser. Kommunen har på følgegruppemøder fået indsigt i sprogcentrets udvikling af den beskæftigelsesrettede danskundervisning, herunder brugen af sprogpraktikker og udvikling af undervisningsmateriale. Brøndby Kommune vurderer, at VSK's varetagelse af tilbud om beskæftigelsesrettet dansk undervisning er i overensstemmelse med reglerne i danskuddannelsesloven.

2 Løbende evaluering af undervisningen og dens resultater

- a. Giv en vurdering af udvikling og mål i prøveresultaterne i perioden 2014-2016 samt en vurdering af sprogcenterets placering i forhold til landsgennemsnittet, jf. årsrapporten 2015 om aktiviteten hos udbydere af danskuddannelse for voksne udlændinge m.fl., særligt tabel 18 og bilagstabellerne C5.1-C5.2 vedr. de ikke-selvstuderende kursister <http://integrationsbarometer.dk/tal-og-analyser/filer-tal-og-analyser/danskuddannelserne-filer/arsstatistikken-2015-danskuddannelserne/view>

Kommunen vurderer, at VSK ligger på niveau med landsgennemsnittet eller højere og dermed opfylder målsætning i forhold til prøveresultater.

- b. Beskriv, hvordan kommunen sikrer, at danskundervisningen har den forudsatte bredde i forhold til dansk sprog, kultur og samfund, der skal forberede kursisterne til at klare sig på arbejdsmarkedet, i uddannelse og som samfundsborger og ikke alene er modultestsforberedende undervisning og giv i forbindelse hermed en vurdering af sprogcenterets praksis:

Brøndby kommune fører tilsyn med, at undervisningen i Kultur- og Samfundsorientering samt medborgerskab tilrettelægges og integreres i danskundervisningen iflg. Lov og bkg. Kommunen bemærker, at undervisningen tager udgangspunkt i kursisternes forudsætninger, vidensbehov samt dansksproglige niveau, hvilket betyder, at undervisning i medborgerskab i begynderundervisningen er relateret til at kunne agere i hverdagssituationer på arbejde, uddannelse og i privatliv. Successivt på højere og højere sprog-niveauer kan læse- og vidensomfang øges og adækvate sproglige kompetencer læres, hvorved kursistens sprogkapacitet udbygges og blive aktivt i forhold til flere og relevante sprogdomæner. Kommunen vurderer, at VSK's danskundervisning indeholder bredde i forhold til dansk sprog, kultur og samfund, idet VSK's undervisning i høj grad lægger vægt på, at kursisterne tilegner sig et sprog og ordforråd ift. alle sprogdomæner, arbejdsliv, samfundsliv, medborgerliv, familie- og fritidsliv.

- c. Giv en beskrivelse af kommunens eventuelle dialog med sprogcenteret om uddannelsesbekendtgørelsens mål, indhold og tilrettelæggelse:

Kommune er løbende i dialog med VSK om uddannelsesbekendtgørelsens mål, indhold og tilrettelæggelse i forskellige mødefora:

- Dialogmøder hver 14. dag mellem Lars Nordborg, forstander for VSK og Niels Møller, direktør for Social- og Sundhedsforvaltning, Brøndby Kommune.
- Følgegruppemøder hver 6. måned med repræsentanter for de 8 samarbejdskommuner
- Et årligt dialogmøde mellem Niels Møller og VSK's pædagogiske ledere.

- d. Giv en beskrivelse af kommunens tiltag i forhold til at effektstyre undervisningen i forhold til uddannelsesbekendtgørelsens mål og indhold:

I sammensætningen af VSK's følgegruppe, som består af repræsentanter for de 8 samarbejdskommuner (med Brøndby som driftskommune), er der i 2016 foretaget en udskiftning fra direktørniveau til jobcenterchef-niveau for at styrke det arbejdsmarkedsrettede fokus. Følgegruppen mødes to gange årligt og drøfter budget & regnskab, udviklingsplaner og sprogundervisningens sammenhæng med integrations- og beskæftigelsesindsatsen i kommunerne.

Én gang årligt indbydes direktører fra deltagerkommunerne til et møde, hvor VSK orienterer om sine aktiviteter og udviklingsplaner.

VSK servicerer samtlige kommuner månedligt med fremmøde, optag og ophør pr. elektronisk korrespondance.

3 Kommunens daglige tilsyn med udbydere af danskuddannelse

- a. Giv en vurdering af de fysiske rammer og beliggenhed for undervisningen:

Kommunen har et godt kendskab til lokalerne i såvel afdeling Glostrup som Kastrup. Kommunen er involveret i beslutninger om ombygninger og ændringer af undervisnings- og arbejdsmiljø. Der bliver efter kommunens plan afholdt såvel pligtige APV samt regelmæssig MTU.

Brøndby Kommune vurderer, at VSK tilbyder moderne undervisningsfaciliteter med adgang til pc'ere, trådløst netværk og av-udstyr i alle lokaler samt sproglaboratorium, interaktive tavler, biblioteker og studiecentre på begge afdelinger.

- b. Giv en vurdering af undervisningstilbuddets fleksibilitet i forhold til tid, placering og indhold for at fremme kursisters beskæftigelse, aktivering og uddannelse:

Kommunen fører tilsyn med at undervisningstilbud på VSK tilbydes dag og aften og fleksibelt, således at kursister kan indgå i aktivering, praktik og passe deres job og/eller uddannelse.

Kommunen vurderer, at VSK lever op til lovens krav om at tilrettelægge undervisningen fleksibelt med hensyn til tid, sted og indhold for at fremme kursisters beskæftigelse, aktivering og uddannelse.

- c. Giv en vurdering af, hvilket timetal kursister på henholdsvis Danskuddannelse 1, Danskuddannelse 2 og Danskuddannelse 3 tilbydes, samt en begrundelse for det valgte timetal:

VSK tilbyder daghold 12 lærerstøttede lektioner og aftenhold 6,4 lektioner. Kursister tilbydes individuelle fleksible skemaer med flere eller færre ugentlige lektioner i forhold til deres behov og situation. Det vurderes, at de 12 ugentlige lektioner fordelt på tre dage harmonerer med kursisters liv med arbejde og studier. VSK tilbyder reduceret eller forøget timetal efter behov samt e-learning og blended learning, der er yderst fleksibelt.

Kommunen vurderer, at DU1, DU2 og DU3 lever op til lovgivningens krav om et gennemsnitligt omfang svarende til 1,2 årsværk.

- d. Giv en vurdering af sprogcentrets niveauplacering af kursisterne i forhold til den enkeltes forudsætninger og behov, aktuelle dansksproglige niveau og mål med danskuddannelsen:

Kommunen vurderer, at VSK opfylder kriterierne i gældende lovgivning for niveauplacering af kursisterne på baggrund af nedestående beskrivelse af VSK's praksis:

- *Nye kursister tilbydes en individuel vejledningssamtale med en erhvervs- og uddannelsesvejleder, som inkluderer en sprogvurdering. I vejledningssamtalen interviewes ny kursist om uddannelse og erhvervs erfaring samt formål/mål med at lære dansk ift. job og uddannelse i DK.*
- *Ny kursist sprogvurderes mhp. en korrekt niveauplacering på danskuddannelse, arbejdsmarkedsrettet dansk (eller FVU m.fl.). Sprogvurderingen foretages på dansk/et fremmedandet sprog og evt. via tolk. Sprogvurdering indeholder læse-skrive standpunkt evt. på modersmål ift. evt. alfabetisering på dansk. Den mundtlige kompetence vurderes tillige via interview og evt. tekst.*

- *Kursisten oplyses om muligheder for deltagelse på danskuddannelse tid, sted – e-learning mm. samt om mødepligt, modultest, afsluttende prøver, uddannelsesfaciliteter og selvfølgelig besvares kursistens spørgsmål af vejleder.*
- *Korrekt niveauplacing på danskuddannelser sikres af sproglærerne, der evaluerer løbende ifm. undervisningen og desuden ved afholdelse af modultest.*

e. Giv en vurdering af sprogcenterets tilbud til kursister med særlige behov på grund af fysisk eller psykisk handicap:

Kommunen fører tilsyn med, at kursister med særlige behov tilgodeses på VSK.

Kursister med særlige behov f.eks. traumatiserede flygtninge tilbydes differentierede tilbud, herunder undervisning i mindre grupper eller eneundervisning. Derudover tilbyder VSK en række særlige undervisningsforløb f.eks. FVU for døve.

Kommunen vurderer, at VSK tilbyder særligt tilrettelagte undervisningstilbud til kursister med særlige behov i overensstemmelse med gældende lovgivning.

Appendiks B

Observationer af undervisningen, november 2016

SPROGCENTER
NORDSJÆLLAND

Observationer / Pædagogisk tilsyn 2016.

Observation fandt sted på

Vestegnens Sprog- og Kompetencecenter, Glostrup
tirsdag d. 1. november, 8.30-14.00
onsdag d. 2. november, 17.00-19.45

Vestegnens Sprog- og Kompetencecenter, Kastrup
onsdag d. 2. november, 8.30-12.00

I Glostrup blev 6 hold observeret før kl. 14.00 og 4 hold efter kl. 17.00. Alle tre danskuddannelser var repræsenteret om dagen. Aftenholdene var DU2 og DU3.

I alt blev fire hold observeret i Kastrup, DU2 modul 1/AD, modul 1½ / I1-kursister, modul 2/AD og modul 4.

Tilsynet blev udført af Monika Kallan, personalekoordinator og underviser på Sprogcenter Nordsjælland, afdelingen i Frederikssund.

Aktiviteter:

Gennemgang af nyt ordforråd i flere begynderklasser, introduktion til forskellig grammatik i flere DU3 klasser, opsamling af fejl i grupper og lytte-øvelser i både DU2 og DU3. Formatet, hvor man observerer undervisning i 20-40 minutter betyder, at man i virkeligheden bare får et øjebliksbillede af aktivitet og tidsforbrug.

Når jeg holder mine noter op, tegner der sig en tendens, hvor aktiviteterne på begynderniveau underbygger tilegnelse af ordforråd i bredde, mens aktiviteter på højere niveauer udvider ordkendskab i dybde.

Tidsforbrug/fordeling af tid:

Aktiviteterne var af varierende længde, fordi tidsforbruget var tilpasset holdets niveau. Som regel ledte én aktivitet naturligt videre til den næste: En lytte-øvelse til en skriveøvelse, etc.

Generelt sørgede underviseren for, at alle på et hold fik taletid. Især på begynderholdene gjorde underviseren meget for, at alle kom i tale, alle blev en del af dialogen – både ved at lytte og ved at byde ind i samtalen.

Læringsmål:

Undervisningen følger de læringsmål, modultestene foreskriver. Det er generelt helt tydeligt, hvilket mål en aktivitet understøtter, og i den undervisning, jeg observerede, var læringsmålene helt i overensstemmelse med holdets niveau og kursisternes indplacering.

Pædagogik:

Gennemgående for sprogcentrets tilegnelsessyn er, at sprog tilegnes i brug. Undervisningen lægger op til, at lærerne skaber mening indenfor deres omgivelser ved at bruge sproget. Den undervisning, jeg observerede, havde en klar kommunikativ tilgang, hvor sprog fremstod som en social kompetence.

Målet, at undervisningen skulle styres af dialog, blev realiseret ved, at underviser inddrog samtalepartnere med mindre sprog ved stilladsning. Mange lærere brugte elementer fra CL, gentagelse med automatisering som mål, og enkelte brugte film med forståelsesspørgsmål / opsamlende øvelser.

Det syn, at sprog tilegnes i brug, var især tydeligt på DU2 begynderholdene. Her blev nye ord straks afprøvet. Alle bød ind – og alle byggede videre på den fælles fortælling om en aktivitet – i den undervisning, jeg overværede, var det madlavning, klokken og personlig information – man skabte i fællesskab. Hypoteser omkring sprog blev afprøvet – og der var rum til at den enkelte kursist kunne udfordre sine kompetencer.

I Kastrup havde undervisningen et klart fokus på at gøre den enkelte kursist ansvarlig for egen læring. Det er en vigtig kompetence og et pædagogisk princip, som forbereder kursisterne på at indgå i et arbejdsfællesskab på en dansk arbejdsplads.

Organisering:

I løbet af de to dage, observerede jeg stramt lærerstyret undervisning, individuelt arbejde, gruppearbejde i par, gruppearbejde i mindre grupper, interview i par.

I Kastrup observerede jeg samarbejde mellem flere moduler og danskuddannelser. Der var tre hold og to lærere, og lærerne cirkulerede mellem fem grupper på mellem en og fem kursister. Det virkede roligt, og kursisterne arbejdede meget fokuseret på at løse de opgaver, de var blevet stillet.

I begynderundervisningen i Glostrup havde holdet to lærere. Mens jeg overværede undervisning, var holdet delt op i en hurtig og en langsommere gruppe med en lærer hver. Undervisningen var lærerstyret – men samtidig var det en introduktion til gruppearbejde, fordi alle sad omkring et stort bord og alle bød ind i samtalen.

Udfordringen med løbende indtag på begynderholdene blev mødt forskelligt på de to afdelinger. Det så ud til at fungere rigtig godt begge steder.

Relationer:

Lærer – kursist:

Kursisterne så læreren som en ressource. Ofte blev der i løbet af en gennemgang af nyt stof stillet uddybende spørgsmål, netop i forbindelse med afprøvning af hypoteser i indlæringsfasen.

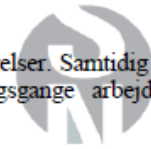
Kursist – kursist:

Jeg observerede meget fine relationer indbyrdes mellem kursisterne. I Kastrup, hvor grupperne i perioder arbejdede alene, fungerede den dygtigste kursist i en gruppe ofte som tovholder. I andre klasser, hvor underviseren måske var tættere på, vendte kursisterne sig alligevel ofte først mod en anden kursist, før underviseren blev inddraget.

Helt overordnet forbereder lærerrollen kursisterne på at finde og bruge ressourcer til den del af en opgave, han/hun ikke kan løse selv.

Anvendelse af IT:

I Glostrup blev DU1-kursister på begynderholdet støttet i at bruge IT til at repetere hjemme. I begynderundervisningen på DU1 anvendes den interaktive tavle på flere måder i undervisningen, hvorimod på DU2 begynderundervisningen observeredes ikke brug af interaktiv tavle. I undervisningslokalerne var der projektorer, dog kunne der ikke konstateres meget anvendelse af disse under observationerne. Som nævnt ovenfor er observationen et øjebliksbillede. De lærere, jeg talte med, fortalte, at de bruger IT-faciliteter, projektorer, interaktive tavler og PC'ere til relevante pædagogiske aktiviteter.

I Kastrup brugte man film, underviserne selv har produceret med tilhørende øvelser. Samtidig opretter man kursisterne på en læringsplatform, hvor de over flere undervisningsgange arbejder med skriveøvelser.

Læringsmiljø:

Undervisningslokalerne var indrettet meget forskelligt, men altid på en måde, så det fysiske rum understøttede den pædagogiske målsætning. Især fungerede opdelingen af det større rum i Kastrup meget fint. Her brugte man fritstående whiteboards til at dele rummet op på varierende måder. I begynderundervisningen på DU2 understøttede det store bord følelsen af en samtale og ledte til en festlig stemning.

Anbefalinger til refleksion:

Anvendelse af IT

Interaktive tavler og udmærkede IT faciliteter forefindes på VSK. På observationsbesøgene var en høj andel af aktiviteterne kommunikative og mundtlige, og heri blev IT faciliteter kun meget lidt brugt.

Kunne det være givtigt at drøfte en pædagogisk brug af IT faciliteter?

DUI lærerne så ud til at have gjort sig gode erfaringer med brug af IT. Kunne en erfaringsudveksling mellem DUI lærere og øvrige lærere give inspiration til pædagogisk anvendelse af IT?

Brug af fremmedsprog i danskindlæring

På nogle hold observeredes en anvendelse af engelsk som hjælpesprog. På disse hold talte de fleste kursister engelsk.

Har sprogcenteret eller lærerne principper, der forholder sig til brug af fremmedsprog i danskindlæringen?

Kunne det være relevant at drøfte pædagogisk effekt og betydning af anvendelse af fremmedsprog i danskindlæringen?

Generelt:

I alle observationer på holdene herskede der en god energi i klasseværelserne, og undervisningen forløb fuldstændig roligt – også der hvor der blev modtaget nye kursister.

Fremmøde og fravær var tydeligt et opmærksomhedspunkt hos undervisere og skole.

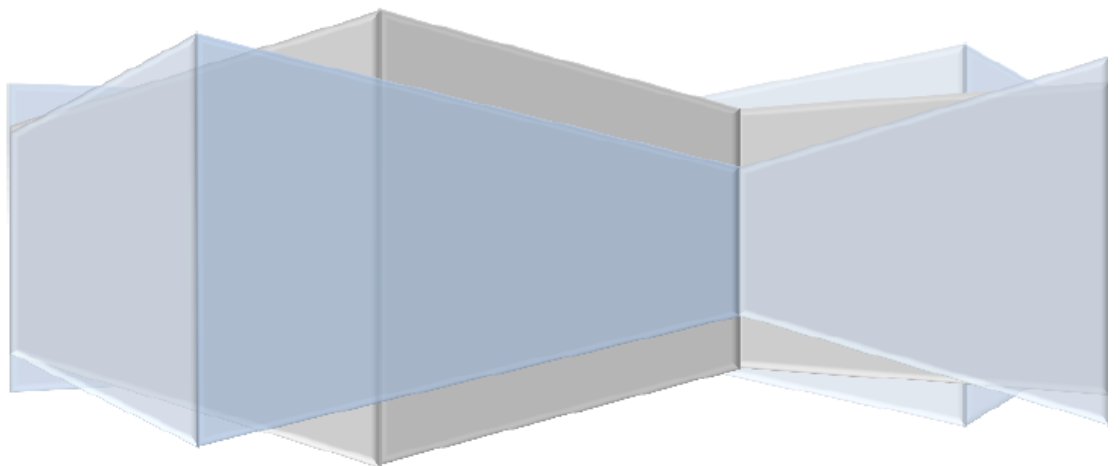
Undervisere omtalte også fravær som en udfordring såvel for undervisningens udbytte og ikke mindst for de kursister, der har fravær pga. vilkår, som arbejde, familie mv.

Jeg overværede, hvordan en underviser italesatte stort fravær hos en kursist og faktisk havde indkaldt ægtefællen til samtale om fraværet. Det var tydeligt, at man har fokus på fravær – og formidler til kursisterne, at fravær har konsekvens for indlæring.

Appendiks C

Status på pædagogisk tilsyn, forår 2015

Pædagogisk tilsyn på Vestegnens Sprog- og Kompetencecenter - Et statusnotat forår 2015

Pædagogisk tilsyn gennemført marts 2014 og rapporteret til ministerie samt samarbejdende kommuner.

Tilsynsførende:

Louise Svarre Jakobsen, Specialkonsulent Brøndby kommune

Lisa Overgård, Pædagogisk konsulent Albertslund Kommune

Lisbet Lentz, Direktør for Børn og ungeforvaltning, Ishøj Kommune

Status på refleksionsspørgsmål, som anført i tilsynsrapport fra 2014:

Til ledere:

- Hvad skal der til for, at I fremstår som et lederteam med en stemme, og at I udnytter hinandens kompetencer bedre. Hvor langt kan I gå den vej, og hvad har I brug for af støtte?
- Hvilket formål vil I opnå ved at anvende Cooperative Learning, og i hvilken grad er lærerne forpligtet på at anvende CL i undervisningen?
- Hvilket formål vil I opnå ved at anvende IKT, og i hvilken grad er lærerne forpligtet på at anvende IKT i undervisningen?

Til både ledere og lærere:

- Hvordan kan I arbejde på at mindske afstanden mellem ledelsen og medarbejderne? Hvad kan ledelsen gøre? Hvad kan medarbejderne gøre?
- Hvordan kan ledelse og lærere arbejde sammen om accept af det vilkår, at VSK er en arbejdsplads, der fungerer på markedsvilkår, samtidig med at alle er optaget af at levere høj kvalitet i undervisningen og bevare den faglige stolthedsmålene samt sat handleplaner og aktiviteter i gang.

Bemærkninger til statusmøde 18/5-2015, resumé fra tilsynsførende:

- Relevante og godt anvendte dialogformer i organisationen
- Relevante og godt valgte forskellige indfaldsvinkler på refleksionsspørgsmål
- Processer samt aktiviteter ift. refleksionsspørgsmål er målrettede og forventes at ændre og justere på områder med behov for udvikling og klare krav og målsætninger, her kan nævnes IT i undervisningen, kommunikativ tilrettelagt danskundervisning og modtagelse af kursister i undervisningen.
- Ledelse redegjorde for VSK's udarbejdede status. Ledelsen fremlagde processer, input fra organisationen, initiativer og planer for videre proces for den pædagogiske udvikling.
- Pædagogiske indsatsområder for foråret 2016 aftales i januar 2016, hvorefter det blev aftalt at gennemgå tilsynskoncept og tage stilling til evt. revidering af tilsynskoncept.

Pædagogisk tilsyn VSK

Status maj 2015 på refleksionsspørgsmål til ledere og lærere

- Marts 2014 foretog eksperter fra samarbejdskommuner pædagogisk tilsyn. Efterfølgende fik VSK rapport fra tilsyn indeholdende refleksionsspørgsmål.
- September 2014 afholdtes fælles møde hvor refleksionsspørgsmål blev drøftet. Input fra dette møde blev kategoriseret og sat ind i katalog.
- November 2014 har MED drøftet katalog med input fra fælles mødet og enedes om at begrænse og udvælge de væsentligste emner og spørgsmål, der skulle drøftes på efterfølgende MED møde i februar 2015.
- Februar 2015 MED drøftede katalog, hvor der nu var sat ansvarlige udvalg på. MED ønskede en ny gennemskrivning, som var overskuelig og yderligere forenklet.
- April 2015 MED drøfter 3. udgave af input katalog
- Maj 2015 Ledelse drøfter status på refleksionsspørgsmål med tilsynsteamet (samarbejdskommuner).

Emne/ refleksionsspørgsmål	Input fra møde september 14	Status – aktiviteter 15	Kommentarer
Kommunikation - ledelse og medarbejdere tættere på hinanden i det daglige arbejde	Gensidig orientering – også fra lærernes side		Ok
	Tydelig kommunikation og information, bedre formidling og flere nyhedsbreve	Ledelsens nyhedsbreve, juni 14, september 14, marts 15 Ledermøder: fast punkt om orientering mm. på personaleintra til medarbejdere	Drøftelse af kommunikation og andre kommunikationsformer. Ledelsen er i gang. Ok
	Både lærere og ledere er opmærksom på nye tiltag og strategier	Lederteamet har arbejdet med vision og strategier for VSK fra oktober 14 med konsulent	Ok
	Tydelig afslutning på problematikker	Evaluerings af digitaliserede arbejdsformer i alle team, aug.14 Evaluerings af proces ifm. Ny lov om arbejdstid, marts 15 af EVA. Evaluerings af projekter i A. afd.	Drøftelse af evaluering som en del af organisationens tilrettelæggelse og målstyring i udviklingsarbejde. Ok

		Evaluering af visitation og modtagelse af kursister i vejledning.	
	Blandede grupper af lærere og ledere på møder Personale spise sammen	Ja, er sket siden når det giver mening. Ledere og lærere spiser sammen i GLO. Sekretariat spiser i møderum. Flere team/lærere spiser tiltagende i teamrum I KAS spiser alle sammen	Drøftelse af betydning af at faggrupper har rammer og muligheder for samarbejde og relations pleje. Fx reception og vejledning lægges nu sammen fysisk og administration og vejledere arbejder sammen om modtagelse af kursister mfl. på VSK Ok
Organisatorisk	Ønske om at alle bevæger sig i samme retning / vision og mål	Ledelse arbejder på skitse og handlingsplan for vision for VSK, start aug.15.	OK
	Videndeling, indsigt i andres metoder og udviklingstiltag	På fællesmøder øget brug af cafe og workshop modeller Evt. strukturer, skemaer der tillader at videndeling og samarbejde på tværs af team?	OK
	PU og MED's arbejde, opfølgning og evaluering	PU udarbejdede opsamling og evaluering af tiltag og indsatsområder for 2011,12 og 13 og anvendte i arbejdet med indsatsområder for 2014-15 MED: fx evaluering af proces ifm. Ny lov om arbejdstid. Hvert MED møde er der status på indsatsområder mm.	OK
Medarbejdere/lærere og ledelse	Lærere/ medarbejdere har ansvar for at bede om hjælp Ledere har ansvar for det de har	Fortsat dialog og aktiviteter/tiltag sammenholdt med VSK's værdier.	Ok

	indsigt i Synlig ledelse, fx i pauser Bibeholde og pleje "den åbne dør" såvel ledere som team/lærere/medarbejdere		
Hvordan kan VSK arbejde sammen om at udvikle og vedligeholde en arbejdsplads med fokus på høj kvalitet, trivsel og konkurrencedygtighed?	Superbruger, kollegial sparring	Sprogcenter.net har organiseret introduktionsperiode med teamrepræsentanter, workshop, eksperter fra IT, e-learning mfl. Ideer på lager til kollegial sparring, "Hyr en kollega" med ekspertise i CL, evaluering, læseundervisning, udtale mm	Drøftelse af tiltag og muligheder i VSK's nye læringsplatform Sprogcenter.net samt kompetenceudvikling. Ok
	Konkurrencedygtighed	Tæt samarbejde i kommunale sprogcentre, aktive i DDS og andre netværk Invitation af jobcenterchefer mm	Ok
	Modtagelse af kursister: Vigtigt med information til lærere/hold om at der kommer nye kursister (Ludusweb) for at kunne tage ordentligt imod nye	Desværre kommer ikke alle kursister 1. dag på nyt hold, så læreren skal være velkomstklar måske i en uge. Vigtigt at aftaler om overførsel til nyt hold, nyt team overholdes af alle, så modtagelse kan forberedes	Drøftelse af modtagelse af nye kursister og gæster og dialog i organisationen om standarder for velkomst. Ok
	Kvalitet: Signalere at vi tager ny lov, nye tiltag seriøst og fortsat udvikler Fx AD	Undersøgelse af ADkursisters arbejdssted, branche og ønske om dansk i KAS og GLO på daghold på M1. Kursister ønsker mest muligt dansk og de fleste kursister er spredt ud på et utal af mindre eller halvstore virksomheder, mest ufaglært	Ok

		arbejde samt i servicebranche, rengøring, hotel, aupair mm. Udvikling på AD: DU2 og DU3 på begge afdelinger har udviklet: kompendier, videoer, flipped learning, studiegrupper mv	
	Kvalitet div.: Stort varieret tilbud med høj faglighed. Professionel information, især eksternt - og til kursister.	Hvad kan vi i øvrigt tilbyde kursisterne på VSK, andre sprogfag, IT, netværk- andet. Vi arbejder fortsat med nye tilbud og tidspunkter og omfang af ugentlige undervisningstimer mm.	Ok
	IT – situation forbedres	Kastrup med særlige udfordringer ift. internet mm. Vi arbejder på at sikre at tekniske forhold er i orden.	Ok

Pædagogisk tilsyn 2014 – status april 2015

Refleksionsspørgsmål til ledere:

Til ledere:

- Hvad skal der til for, at I fremstår som et lederteam med en stemme, og at I udnytter hinandens kompetencer bedre. Hvor langt kan I gå den vej, og hvad har I brug for af støtte?
- Hvilket formål vil I opnå ved at anvende Cooperative Learning, og i hvilken grad er lærerne forpligtet på at anvende CL i undervisningen?
- Hvilket formål vil I opnå ved at anvende IKT, og i hvilken grad er lærerne forpligtet på at anvende IKT i undervisningen?

Refleksionsspørgsmål	Status forår 2015	Kommentarer
Hvad skal der til for, at I fremstår som et lederteam med en stemme, og at I udnytter hinandens kompetencer bedre. Hvor langt kan I gå den vej, og hvad har I brug for af støtte?	Ledelses- og teamudvikling med fokus på vision og ledelsesteamets kompetencer, påbegyndt efterår 2014. Ekstern konsulent anvendes til teamudvikling, MBTI, coaching ifm. analyse og ideudvikling. Vision er ved tage form. Handlingsplan, hvor medarbejdere tager del videre i processen forventes påbegyndt august 2015	Drøftelse af opmærksomhed på kvalitet af ledelse og opmærksomheden af at fremstå som et ledelsesteam. Ok
Hvilket formål vil I opnå ved at anvende Cooperative Learning, og i hvilken grad er lærerne forpligtet på at anvende CL i undervisningen?	Cooperative learning er en ud af flere metoder i en kommunikativ sprogundervisning med særlig vægt på det mundtlige sprog. Lærerne skal ikke anvende CL, men vi forventer at de ca. 65 lærere der er uddannet i CL alle anvender denne viden og inddrager det i en involverende kommunikativ sprogundervisning. Derimod er alle lærere forpligtet på, at de SKAL anvende en kommunikativ tilgang til sprogundervisning for at sikre at kursisten i høj grad er involveret og aktivt deltagende.	Drøftelse af tiltag og af mulige måling / evaluering på krav til undervisningen. Ok
Hvilket formål vil I opnå ved at anvende IKT, og i hvilken grad er lærerne forpligtet på at anvende IKT i undervisningen?	Lærerne forventes at anvende IKT på alle hold som flg.: Kursisterne er på og kan bruge sprogcentret Kursister kan se skema, undervisningsplan og hjemmearbejde	Drøftelse af tydelighed i krav og mål til lærere og undervisning samt mulige evalueringsmetoder. Ok

	<p>Kursister kan anvende IKT, søgefunktioner, skrive i dokumenter, sende email o. lign</p> <p>IKT som interaktivt undervisningsmiddel i undervisningen er noget vanskeligere, pt. er der få interaktive UV materialer.</p> <p>Desuden skal det prioriteres højt at kursisterne anvender sproget mest muligt i undervisningstiden, derfor er kursistens brug af IT alene ikke meget anvendt medmindre det indgår i opgaver, som kursister løser sammen med andre.</p> <p>En del lærere forlanger af kursisterne, at hjemmearbejde er udarbejdet på PC/smartphones og sendt digitalt, såvel tekst og lydfiler fx i e-learning, blended learning og flipped learning mm.</p>	
--	---	--